

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 12. 12. 2012
COM(2012) 747 final

SPRÁVA KOMISIE

**PIATA VÝROČNÁ SPRÁVA O VYKONÁVANÍ NARIADENIA O EURÓPSKOM
FONDE PRE RYBNÉ HOSPODÁRSTVO (2011)**

{SWD(2012) 424 final}

OBSAH

1.	ÚVOD	3
2.	ČASŤ I – Vykonávanie nariadenia EFRH v súlade s článkom 68 nariadenia o EFRH	3
2.1.	Hlavný vývoj, trendy a výzvy	3
2.1.1.	Plnenie rozpočtu Komisiou	4
2.2.	Technická pomoc	4
2.2.1.	Využitie rozpočtu na technickú pomoc členskými štátmi.....	4
2.2.2.	Využitie rozpočtu na technickú pomoc Komisiou	4
2.3.	Výsledky strategickej diskusie uvedenej v článku 16 ods. 1 nariadenia o EFRH a priebežné hodnotenie EFRH	5
3.	Hospodárska výkonnosť v odvetví rybného hospodárstva v rokoch 2010 - 2011	6
3.1.1.	Odvetvie rybolovu.....	6
3.1.2.	Akvakultúra.....	6
3.1.3.	Spracovanie	7
4.	ČASŤ II - Analýza	7
4.1.	Opatrenia verejného a súkromného sektoru na prispôsobenie rybárskej flotily	7
4.1.1.	Trvalé ukončenie.....	7
4.1.2.	Prispôsobenie rybárskej flotily cenám paliva	8
4.2.	Modernizácia podľa článku 25 ods. 2 nariadenia o EFRH	8
4.3.	Implementácia osi 4 EFRH	9
5.	Finančné plnenie v členských štátoch	11

SPRÁVA KOMISIE

PIATA VÝROČNÁ SPRÁVA O VYKONÁVANÍ NARIADENIA O EURÓPSKOM FONDĚ PRE RYBNÉ HOSPODÁRSTVO (2011)

1. ÚVOD

V súlade s článkom 68 nariadenia o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo¹ (EFRH) Komisia každoročne do 31. decembra zasiela správu o skutočnom vykonávaní nariadenia o EFRH Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, ktorá vychádza z posúdení Komisie týkajúcich sa výročných správ členských štátov a z akýchkoľvek ďalších dostupných informácií.

Táto správa sa týka využívania EFRH počas roku 2011. Je rozdelená na dve časti. Prvá časť sa týka požiadaviek vyplývajúcich z článku 68 EFRH. Obsahuje aj výsledky strategickej diskusie uvedenej v článku 16 ods. 1 EFRH. Druhá časť obsahuje prehľad niektorých kľúčových prvkov EFRH v období rokov 2007 až 2013, a to trvalé ukončenie rybolovných činností, modernizáciu podľa článku 25 a implementáciu osi 4.

Sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie obsahuje zhrnutie týkajúce sa vykonávania EFRH v každom členskom štáte, ako aj podrobné informácie o finančnom plnení².

2. ČASŤ I – VYKONÁVANIE EFRH

2.1. Hlavný vývoj, trendy a výzvy

Finančné plnenie členskými štátmi. Certifikované priebežné platby zaslané členskými štátmi do konca decembra 2011 dosiahli úroveň až 28 % (1 187 725 419,93 EUR) z celkových pridelených rozpočtových prostriedkov EFRH, čo je 84,5 % nárast (551 273 466,57 EUR) v porovnaní s decembrom 2010. Priemerná miera prijatých záväzkov do konca roka 2011 predstavovala 55,29 %. Výrazne zaostáva Bulharsko a Rumunsko. Miera prijatých záväzkov v prípade Nemecka, Francúzska, Maďarska, Talianska, Malty, Slovinska, Španielska a Švédska je pod priemernou úrovňou EÚ. Naopak úroveň presahujúcu priemer EÚ dosahujú Belgicko, Cyprus, Česká republika, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Grécko, Írsko, Litva, Lotyšsko, Rakúsko, Poľsko, Slovensko, Holandsko a Spojené kráľovstvo. Na konci roka 2011 sa šiestich členských štátov týkalo zrušenie záväzku podľa pravidla „N+2“ uvedeného v článku 90 nariadenia o EFRH, pričom išlo o sumu 9 696 117 EUR v rámci tranže na rok 2009. Ide o významné zvýšenie v porovnaní so situáciou ku koncu roka 2010.

¹ Článok 68 nariadenia Rady (ES) č. 1198/2006 z 27. júla 2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo (Ú. v EÚ L 120, 15.8.2006).

² Tabuľka I. Finančné plnenie v konvergenčných regiónoch.

Tabuľka II. Finančné plnenie v nekonvergenčných regiónoch.

Tabuľka III. Plánované sumy EFRH podľa prioritných osí a podľa členského štátu.

Tabuľka IV. Certifikované výdavky EFRH podľa prioritnej osi a podľa členského štátu.

Audit dodržiavania predpisov týkajúcich sa paliva Podľa nariadenia Rady (ES) č. 774/2008 sa uskutočnili audity v Belgicku, Dánsku, Francúzsku, Portugalsku a Španielsku. Komisia dostala výsledky auditu v júni 2011. Hlavné zistenia sa týkali nedostatkov v riadiacich a kontrolných systémoch na vnútroštátnej úrovni. Okrem toho sa v auditorských správach členským štátom odporúča, aby: 1) zabezpečili zavedenie a riadne fungovanie systémov auditu a kontroly; 2) zabezpečili dostatočné auditorské činnosti; 3) zlepšili spoluprácu s Komisiou s cieľom zachytiť všetky nezrovnalosti ešte v ranom štádiu a 4) overili, či nezrovnalosti nevznikli v dôsledku systémových problémov. Komisia dotknutým členským štátom zaslala auditorské správy so žiadosťou o podniknutie nápravných opatrení.

Uvedené zistenia a odporúčania podnietili Komisiu k tomu, aby sa od ďalších členských štátov vyžadovalo vykonanie dodatočných kontrol.

Súlad 26 členských štátov predložilo do decembra 2011 svoje hodnotenie súladu. Prijatých bolo **25 hodnotení**. V porovnaní s predchádzajúcimi správami sa zlepšili problémy pri zabezpečovaní súladu v súvislosti s trvalým a dočasným zastavením činností, v dôsledku čoho došlo k menšiemu počtu prerušení platieb.

2.1.1. Plnenie rozpočtu Komisiou

Pokiaľ ide o ročné záväzky, v roku 2011 bolo viazaných 15,2 % (653 204 485 EUR) z celkových rozpočtových prostriedkov na roky 2007 až 2013 (4 292 990 279 EUR), z toho 496 297 184 EUR pre konvergenčné regióny a 156 907 301 EUR pre nekonvergenčné regióny. Pokiaľ ide o platby, v roku 2011 sa vyplatilo 10,2 % (440 909 408 EUR) z celkových rozpočtových prostriedkov, z toho 72,7 % (320 405 479 EUR) konvergenčným a 27,3 % (120 503 930 EUR) nekonvergenčným regiónom. Tieto platby sa realizovali formou priebežných platieb. Podrobné informácie sú uvedené v oddiele 5 a v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

2.2. Technická pomoc

2.2.1. Využitie rozpočtu na technickú pomoc členskými štátmi

22 členských štátov vyčlenilo prostriedky v rámci rozpočtu na technickú pomoc. Vyššie sumy na technickú pomoc vyčlenili tieto štáty: Grécko (7 115 250 EUR), Poľsko (4 756 335 EUR), Španielsko (4 416 169 EUR), Taliansko (2 581 161 EUR) a Lotyšsko (2 092 140 EUR). K financovaným opatreniam patrilo posilnenie administratívnych kapacít, rozvoj IT, zvýšenie propagácie a informovanosti, ako aj podpora riadenia a vykonávania OP.

2.2.2. Využitie rozpočtu na technickú pomoc Komisiou

Komisia v roku 2011 použila 3 874 825 EUR z rozpočtu na technickú pomoc na tieto položky:

Informačné technológie

Komisia vyčlenila 554 741 EUR na poskytnutie počítačov a služieb týkajúcich sa údržby a rozvoja informačného systému GR pre námorné záležitosti a rybné hospodárstvo potrebného na využívanie EFRH.

Podporná jednotka pre Sieť európskych rybolovných oblastí (FARNET)

Na sieť FARNET bolo vyčlenených 1 891 871 EUR. V roku 2011 sa sieť zameriavala na implementáciu osi 4 EFRH prostredníctvom pretrvávajúcej metodologickej a tematickej podpory riadiacich orgánov a miestnych akčných skupín v rámci siete FARNET (MASF). Pre potreby MASF boli zorganizované dva [nadhárodné semináre](#): marcový seminár v bulharskej Sofii venovaný téme strategického rozvoja a júlový seminár v poľskom meste Gdyňa venovaný téme diverzifikácie rybolovných oblastí. Sieť FARNET prispela k zviditeľneniu osi 4 prostredníctvom svojej [webovej stránky](#), [informačného bulletinu](#), internetovému kanálu [YouTube](#) a webovej stránky [Twitter](#). Medzi vydané publikácie patrí [magazín](#) siete FARNET (vydaný dvakrát v 4 jazykoch) a sprievodný dokument v oblasti [diverzifikácie](#) (v 11 jazykoch). V novembri 2011 sa na významnej [konferencii](#) venovanej udržateľným rybolovným oblastiam zúčastnilo viac ako 450 zainteresovaných strán.

Konferencie

Komisia usporiadala konferenciu na tému udržateľnej budúcnosti rybolovných oblastí (324 443 EUR) a seminár o vykonávaní EFRH (24 091 EUR).

Komunikačné činnosti

Komisia vyčlenila 148 878 EUR s cieľom vytvoriť štyri videonahrávky dostupné na webovej stránke EUROPA, venované projektom v rámci osi 4: Fúzonôžky z Baiony (*Percebeiros of Baiona*, Španielsko), Priamy predaj a nové technológie (*Direct sales and new Technologies*, Nemecko), Rybolovná turistika (*Pescatourism*, Francúzsko) a Hodnotový reťazec morských rias (*Seaweed value chain*, Dánsko).

Dočasní zamestnanci

Komisia vyčlenila 850 000 EUR na platy dočasných zamestnancov pôsobiacich v oblasti implementácie EFRH, a to najmä na zabezpečenie náležitého jazykového pokrytia zodpovedajúceho jazykom členských štátov.

2.3. Výsledky strategickej diskusie uvedenej v článku 16 ods. 1 nariadenia o EFRH

Komisii boli do konca júna 2011 predložené všetky priebežné hodnotenia týkajúce sa EFRH. Slúžili ako podklad súhrnnej správy, z ktorej vychádzali riadiaci pracovníci v odvetví rybného hospodárstva v rámci strategickej diskusie, ktorá sa uskutočnila 8. a 9. decembra 2011 v Bruseli.

Hlavné zistenia uvedené v súhrnnej správe

Z hľadiska čerpania finančných prostriedkov sa najväčší pokrok dosiahol v rámci osi 1. Na realizáciu osi 1 má významný vplyv hospodárske situácia, v dôsledku ktorej došlo k urýchleniu vykonávania opatrení týkajúcich sa trvalého a dočasného zastavenia rybolovných činností. Napriek osobitnému ustanoveniu v nariadení o EFRH neboli opatreniam týkajúce sa trvalého zastavenia činnosti predložené spolu s potrebným plánom úpravy rybolovného úsilia. Citeľný dosah sa zaznamenal aj v rámci realizácie opatrení na podporu investícií na palubách plavidiel vrátane zvýšenia selektivity výstroja (kde sa realizuje len niekoľko projektov), ako aj na podporu maloobjemového pobrežného rybolovu.

V rámci osi 2 je najväčšia časť prostriedkov venovaná opatreniu 2.3, kam patria projekty zamerané na zvýšenie výrobnnej kapacity vrátane zlepšenia systémov výroby a hygienických a pracovných podmienok predovšetkým v spracovateľských zariadeniach. V odvetví akvakultúry sa v mnohých členských štátoch zvýšila výrobná kapacita, a to napriek vnímaniu,

že požiadavkou posudzovania vplyvov na životné prostredie sa skomplikovala realizácia tohto opatrenia.

Podpora EFRH v rámci osi 3 bola zameraná najmä na prístavnú infraštruktúru (opatrenie 3.3), kolektívne opatrenia (opatrenie 3.1) a pilotné projekty (opatrenie 3.5). Zriedka sa využívali akvaenvironmentálne opatrenia, ktoré sú kompenzáciou za využívanie akvakultúrnych výrobných metód pomáhajúcich chrániť životné prostredie.

21 členských štátov vykonáva alebo plánuje implementovať os 4. Implementácia v rámci osi 4 však postupuje pomalšie v porovnaní s ostatnými osami. Toto oneskorenie možno vysvetliť omeškami pri stanovovaní postupov, obmedzeným prístupom k súkromnému financovaniu a nedostatkom záujmu zo strany rybolovného odvetvia.

Vplyv osi 5 (technická pomoc členským štátom pri spravovaní fondov EFRH) je len mierny. V hodnotiacich správach sa však zdôrazňuje jej užitočnosť v rámci vykonávania OP a informovania súčasných alebo potenciálnych príjemcov.

Z hodnotenia vyplýva celkový nízky prínos programov EFRH pri zachovávaní zdrojov alebo ekologickej udržateľnosti s nedostatočným využívaním dostupných environmentálnych opatrení. Prínos programov EFRH k podpore rovnosti príležitostí sa vo všeobecnosti pokladal za neutrálny alebo len okrajovo pozitívny.

Na zasadnutí požiadala Komisia členské štáty o preskúmanie spôsobov urýchlenia vykonávania EFRH. Zároveň predložila súhrn názorov a postrehov týkajúcich sa fáz programovania v súvislosti s EFRH. Viaceré členské štáty skonštatovali, že národné strategické plány (NSP) boli prínosné v úvodných fázach procesu programovania, ale v rámci programového cyklu stratili svoj význam. Ďalšie členské štáty zdôraznili potrebu regionálneho významu NSP, v náležitých prípadoch aj vrátane prístupu podľa morských oblastí. Veľa členských štátov plánovalo revíziu svojich OP s cieľom prerozdeliť finančné prostriedky vzhľadom na externé zmeny.

3. HOSPODÁRSKA VÝKONNOSŤ V ODVETVÍ RYBNÉHO HOSPODÁRSTVA V ROKOCH 2010 – 2011

3.1.1. Odvetvie rybolovu

Na rozdiel od situácie v rokoch 2007 až 2009 bola flotila EÚ v roku 2010 v priemere zisková. 11 z 21 členských štátov, v súvislosti s ktorými sa uvádzajú informácie vo výročnej hospodárskej správe (VHS 2012), vytvorilo v roku 2010 čistý zisk, 4 v tomto odvetví naďalej vykazovali straty, kým ostatné členské štáty dosahovali prah rentability.

Celkové výnosy predstavovali 7 miliárd EUR, zatiaľ čo celkové náklady dosiahli výšku 6,5 miliardy EUR (93 % celkových výnosov). Celkové výnosy vzrástli o 2,6 % v porovnaní s celkovými výnosmi z roku 2009. Tieto výnosy pozostávali zo 6,6 miliardy EUR získaných za predaj produktov rybolovu, 34 miliónov EUR z príjmov za práva na rybolov, 193 miliónov EUR z príjmov z iných ako rybolovných činností a 126 miliónov EUR z priamych dotácií (menej ako 2 % celkových výnosov a o 27 % menej ako v roku 2009).

Medzi 4 najdôležitejšie nákladové položky, ktoré spolu predstavovali 75 % celkových nákladov, patrili súhrnná mzda posádky (1,9 miliardy EUR, o 9 % menej ako v roku 2009, a to napriek zvýšeniu zamestnanosti), palivo (1,3 miliardy EUR, o 11 % viac ako v roku 2009,

t. j. percentuálny podiel výrazne pod úrovňou 37,5% nárastu cien paliva v rokoch 2010 až 2009), ďalšie variabilné náklady (943 miliónov EUR) a náklady na odpisy majetku (793 miliónov EUR).

Celkový počet rybárov zamestnaných na palube plavidiel (okrem Grécka) dosiahol 138 500 (105 700 ekvivalentov plného pracovného času – FTE). V porovnaní s rokom 2009 ide o 2,4 % nárast. Španielsko dosiahlo najvyššiu úroveň zamestnanosti spomedzi všetkých členských štátov EÚ s dostupnými údajmi, pokiaľ ide o celkový počet pracovníkov, ako aj ekvivalent plného pracovného času.

3.1.2. Akvakultúra

V roku 2009 dosiahla výroba v oblasti akvakultúry v rámci EÚ-27 úroveň 1,30 milióna ton. Napriek výraznému vzostupu celosvetovej produkcie si výroba v rámci odvetvia akvakultúry EÚ udržiava konštantnú úroveň. Percentuálny podiel EÚ v rámci globálnej produkcie sa znížil z 3 % v roku 1997 na 2,4 % v roku 2009. Aj keď z nedávnych údajov vyplýva lepšia hospodárska výkonnosť podnikov pôsobiacich v odvetví akvakultúry, vo väčšine prípadov ide v tomto sektore o pracovné miesta na čiastočný úväzok, na ktorých pracuje spolu 80 000 pracovníkov v 14 000 podnikoch (z ktorých v 90 % ide o mikropodniky).

V prípade EFRH predstavuje akvakultúra približne tretinu finančných prostriedkov vyčlenených v rámci osi 2 (približne 28 % celkového rozpočtu EFRH). Od februára 2011 bolo vybraných okolo 1 679 projektov a vyplatených viac ako 40 miliónov EUR. Väčšinou ide o investičné projekty v oblasti výroby a vo vyše 50 % o projekty týkajúce sa sladkovodnej akvakultúry. Z priebežného hodnotenia EFRH³ vyplýva, že názory na efektívnosť opatrení v oblasti akvakultúry v rámci EFRH sa rôznia. Počet pracovných miest vytvorených prostredníctvom EFRH v predmetnom odvetví je zanedbateľný, ide o menej ako 0,3 %. Okrem toho sa zjavný všeobecný nárast kapacity výroby nutne nepremietol do zvýšenia výroby vzhľadom na finančnú krízu a rastúcu celosvetovú hospodársku súťaž. Ďalšími prekážkami rastu v odvetví sú vplyvy chorôb, otázky týkajúce sa licencií, prístup k úverom (komplikovaný vzhľadom na veľmi malú veľkosť väčšiny výrobných podnikov) a nedostatok národných stratégií.

3.1.3. Spracúvanie

V roku 2009 pôsobilo v odvetví spracovania produktov rybolovu v EÚ vyše 3 500 podnikov, ktorých hlavnou činnosťou bolo spracovanie rýb, ktorým sa pripisoval obrat vo výške okolo 25,5 miliardy EUR a hrubá pridaná hodnota (HPH)⁴ vyše 6 miliárd EUR. V tomto odvetví bolo v rámci celej EÚ zamestnaných okolo 118 000 ekvivalentov plného pracovného času (čo zodpovedá celkovému počtu 150 000 pracovných miest).

Hodnota produkcie sa za posledné roky stabilne zvyšovala (17,8 miliardy EUR v roku 2003 – v rámci EÚ-25, 18,94 miliardy EUR v roku 2005, 22,5 miliardy EUR v roku 2007). Poklesla však miera zamestnanosti aj počet podnikov: zo 132 000 ekvivalentov plného pracovného času a 4 216 podnikov (EÚ-15) v roku 2003 na 129 500 FTE a 4 035 podnikov v roku 2005 a na 126 000 FTE a takmer 4 000 podnikov v roku 2007.

³ Informácie sú uvedené na webovej stránke: http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/eff_evaluation/eff_evaluation_synthesis_en.pdf, strana 40.

⁴ Spracovaním rýb sa zaoberalo aj ďalších 900 podnikov (s obratom 2,3 miliardy EUR), spracovanie rýb však nebolo ich hlavnou činnosťou.

Opatrenia týkajúce sa spracovania rýb a trhové opatrenia predstavujú viac ako 60 % vyčlenených finančných prostriedkov a 34 % projektov v rámci osi 2 EFRH. Väčšina projektov sa zameriava na výšenie kapacity výroby, hoci takisto dôležité je aj zlepšovanie systémov výroby a hygienických a pracovných podmienok. V priebežnom hodnotení EFRH sa uvádza pozitívny vplyv EFRH na vytváranie pracovných miest (+ 3 %), ale aj jeho menej výrazný vplyv na objem výroby alebo jej hodnotu. Vysoké administratívne zaťaženie a prístup k úverom sú hlavnými faktormi obmedzujúcimi efektívnosť a vykonávanie EFRH v spracovateľskom odvetví. Medzi ďalšie závažné problémy, ktorým toto odvetvie čelí, patrí svetová hospodárska súťaž, prístup k surovinám v kontexte zníženej výroby v rámci EÚ a nízke marže.

4. ČASŤ II - ANALÝZA

4.1. Opatrenia verejného a súkromného sektoru na prispôsobenie rybárskej flotily

4.1.1. Trvalé ukončenie

K opatreniam v rámci EFRH patria opatrenia na prispôsobenie rybárskej flotily EÚ vrátane podpory z verejných zdrojov na účely trvalého alebo dočasného zastavenia rybolovných činností.

Ako vyplýva z priebežného hodnotenia EFRH, do 31. decembra 2010 predstavovala podpora prostredníctvom EFRH týkajúca sa trvalého zastavenia len 3 % podniknutých projektov, ale až 56 % platieb EFRH v rámci osi 1 (202 miliónov EUR). Na základe súčasných prognóz pôjde v prípade programového obdobia 2007 až 2013 o sumu približne 720 miliónov EUR. Ak sa táto suma pripočíta k sume vo výške 546 700 000 EUR vyplatennej v rámci finančného nástroja na usmerňovanie rybného hospodárstva (FNURH) v období rokov 2000 až 2006, výsledkom je verejná podpora blížiac sa k celkovej sume 1,3 miliardy EUR na vyraďovacie opatrenia v rokoch 2000 až 2015.

Z postupných hodnotení EFRH a nástroja FNURH, ktorý mu predchádzal, sa opakovane vynára problém, ako sa v praxi využíva trvalé zastavenie rybolovných činností. Dôvodom na tento krok často nebýva potreba prispôsobiť flotilu dostupným zdrojom, ale hospodárske ťažkosti flotíl, a to bez ohľadu na stav populácií rýb. Tento problém sa nevyriešil požiadavkou ustanovenou v EFRH, ktorá sa týka uplatňovania plánov úpravy rybolovného úsilia ešte pred pristúpením k trvalému zastaveniu rybolovných činností. Práve naopak – v niektorých plánoch úpravy rybolovného úsilia sa trvalé zastavenie doslovne uvádza ako nástroj na kompenzáciu za zníženie rybolovných možností a na zlepšenie hospodárskej životaschopnosti zostávajúcich plavidiel⁵. V dôsledku toho trvalé zastavenie často nebýva zamerané na plavidlá s najvýraznejším negatívnym dosahom na stavy populácií, ale na plavidlá s najhoršími finančnými výhľadmi, čím sa obmedzuje efektívnosť úpravy kapacity flotily, ktorú toto opatrenie prináša.

Tento názor zastáva aj Európsky dvor audítorov. Vo svojej osobitnej správe z decembra 2011⁶ týkajúcej sa miery, akou opatrenia EÚ prispeli k prispôsobeniu kapacity rybárskej flotily EÚ,

⁵ Priebežné hodnotenie EFRH a hodnotenie *ex post* nástroja FNURH: http://ec.europa.eu/fisheries/documentation/studies/fifg_evaluation/fifg_evaluation_executive_summary_en.pdf

⁶ Osobitná správa č. 12/2011 „Prispeli opatrenia EÚ k prispôsobeniu kapacity rybárskych flotíl k dostupným možnostiam rybolovu?“

Európsky dvor audítorov konštatuje, že napriek podpore vyradovania z prevádzky „sa odhaduje 14 % nárast efektívnej rybolovnej kapacity flotíl EÚ v rokoch 1992 až 2008 s prihliadnutím na vplyv technických zlepšení“. Správa poukazuje na prípady, kde bola poskytnutá podpora plavidlám, ktoré by aj tak boli zastavili rybolovné činnosti alebo plavidlám s malým vplyvom na stav populácií.

4.1.2. *Viac ako polovica⁷ vyradených plavidiel nedostala pomoc na vyradenie z prevádzky. Táto skutočnosť svedčí o obmedzenom vplyve podpory EFRH na úpravu kapacity. Ide len o mierne zlepšenie v porovnaní s FNURH (2000 – 2006), kde sa až do reformy spoločnej politiky v oblasti rybného hospodárstva v roku 2002 plavidlá vyradované bez podpory z verejných zdrojov mohli nahradit' plavidlami s podporou. Prispôsobenie rybárskej flotily cenám paliva*

Ceny paliva dosiahli koncom roka 2011 úroveň 0,65 EUR za liter. Boli o 20 % vyššie ako ceny v decembri 2010 a o 62,5 % vyššie ako ceny v decembri 2009.

Odvetvie rybného hospodárstva vynakladá významné úsilie na obmedzenie dosahu zvyšovania cien paliva na hospodársku výkonnosť. Z údajov z výročnej hospodárskej správy vyplýva, že náklady na palivo v období 2008 až 2010 klesali alebo stúpali menej ako ceny paliva. Možno tu pozorovať dva výrazné trendy.

Prvý sa týka zmien v správaní pri rybolove, ktoré môžu prevádzkovatelia uplatňovať okamžite, a to bez nákladov, prípadne len s minimálnymi nákladmi. Zníženie rýchlosti plavidla počas plavby a pri rybolove môže napríklad viesť k úsporám spotreby paliva až o 16 %. K dispozícii sú aj dôkazy o flotilách vykladajúcich úlovky v prístavoch, ktoré sa nachádzajú bližšie pri rybárskych loviskách. Úlovky sa neskôr dopravujú do domáceho prístavu nákladnými vozidlami. Prevádzkovatelia zavádzajú aj ľahší výstroj alebo menia spôsoby lovu (lov vlečnými sieťami menia za lov lovnými šnúrami a lov vlečnými sieťami s rozperou za lov pomocou dvojakeho príslušenstva). Flotily sa podľa možnosti premiestňujú k rybárskym loviskám, ktoré sú bližšie k domácejmu prístavu. Viaceré z týchto prispôbení prebiehajú bez podpory z verejných zdrojov.

Druhý trend sa týka technického prispôbenia plavidla, Ide napr. o zmeny súvisiace s motorom a pohonom, aerodynamikou, znížením používania vlečných zariadení na lov vo vode a pri dne, či používaním počítačov na vytýčenie najkratších trás k rybárskym loviskám, na monitorovanie rýchlosti plavidla a na určenie optimálnej rýchlosti vlečných sietí v závislosti od sily vetra, prúdu, intenzity vln a smeru plavidla. Ako naznačujú dôkazy, vďaka týmto prispôbeniam sa môžu dosiahnuť úspory prekračujúce 25 % spotreby paliva. Na tento účel sa často, avšak nie vždy využívajú finančné prostriedky EFRH. V niektorých prípadoch sa využívajú len súkromné finančné zdroje.

Z oboch trendov vyplývajú významné úspory spotreby paliva, pričom nie vždy je nutné vymeniť motor plavidla.

Treba poznamenať, že viaceré z týchto úprav uvedených v článku 25 nariadenia o EFRH, najmä investície do palubného vybavenia zamerané na zlepšenie energetickej efektívnosti sa v uvedenej správe Európskeho dvora audítorov uvádzajú ako prispôbenia, ktorými sa zvyšuje rybolovná schopnosť plavidla. Toto je napríklad aj prípad systému prúdového pohonu, vďaka ktorému dochádza k významným úsporám spotreby (až o 20 %), a ktorým možno zvýšiť aj rýchlosť plavby.

⁷ V roku 2011 bolo vyradených 61 % Gt a 48 % kW.

4.2. Modernizácia podľa článku 25 ods. 2 nariadenia o EFRH

Zistenia uvedené v správe Európskeho dvora audítorov významne ovplyvnili prístup Komisie k opatreniam uvedeným v článku 25 ods. 2 nariadenia o EFRH. Aj keď sa väčšina práce uskutočňuje v roku 2012, v decembri 2011 zaslala Komisia členským štátom usmernenie k výkladu článku 25 ods. 2, v ktorom rozlišuje medzi investíciami, ktorými sa nezvyšuje kapacita plavidiel, a investíciami, ktoré slúžia na jej zvýšenie. K usmerneniu bol pripojený list, v ktorom Komisia členské štáty žiada, aby do 15. januára 2012 predložili zoznam operácií financovaných podľa článku 25 ods. 2, v prípade ktorých bola predložená žiadosť o platbu, vrátane stručného opisu týchto operácií, informácií o kontrolách uskutočnených na účely overenia ich súladu, ako aj relevantných súm na každú operáciu poskytnutých z finančných prostriedkov EÚ a národného rozpočtu. Komisia v liste informuje aj o svojom zámere preskúmať zlučiteľnosť OP s týmto usmernením a v prípade potreby vyžadovať jeho revíziu.

Komisia v súčasnosti analyzuje predmetné údaje predložené členskými štátmi. Rozhodne o prijatí, prípadne zamietnutí príslušných žiadostí o platbu vrátane žiadostí, v prípade ktorých bola prerušená lehota na platbu. Komisia rozhodne aj o uplatnení finančných opráv v prípade platieb, ktoré sa už uskutočnili. V neistote pri výklade článku 25 ods. 2 sa odzrkadľujú ťažkosti súvisiace s modernizáciou alebo výmenou motorov plavidiel bez zvyšovania ich rybolovnej kapacity.

4.3. Implementácia osi 4 EFRH

Implementácia osi 4 sa naďalej rozvíja a už aj prináša prvé pozitívne výsledky, aj keď z celkového hľadiska je jej tempo zatiaľ pomalšie. Koncom decembra 2011 počet vybraných skupín MASF stúpol na 220 v 18 členských štátoch (nárast o 50 MASF v porovnaní so stavom na konci roka 2010). Z 21 členských štátov, ktoré budú implementovať os 4, zatiaľ žiadnu skupinu nevybralo Írsko, Slovinsko a Rumunsko. Spolu sa očakáva zriadenie viac ako 300 MASF.

Všetky nové skupiny v súčasnosti pristupujú k fáze rozvoja a výberu projektu. Ku koncu roka 2011 bolo vybraných 1 625 projektov oproti 685 projektom na konci roka 2010. Projekty možno rozdeliť do troch širších tematických oblastí: pridanie hodnoty produktom rybného hospodárstva; diverzifikácia miestneho hospodárstva rybolovných oblastí a zhodnotenie environmentálnych aktív (ekologický rast), spoločnosti a kultúry s osobitným dôrazom na prvé dve hodnoty. Podporené projekty majú vo všeobecnosti menší rozsah, pokiaľ ide o investície, sú však prínosné pre malé rybárske komunity.

Podiel finančných prostriedkov EFRH pridelených na os 4 sa pohybuje v rozmedzí od 2,6 % vo Francúzsku do 32,5 % v Rumunsku. Priemerný rozpočet na MASF osciluje v rozmedzí menej ako 1 milión EUR až po viac ako 7 miliónov EUR.

Vyskytujú sa aj podstatné rozdiely v rýchlosti implementácie, čo možno vysvetliť rôznou úrovňou skúseností s územným rozvojom a ťažkosťami, ktorým čelia niektoré regionálne usporiadané krajiny, a ktoré sa týkajú vymedzenia a odlišenia úloh národných a regionálnych orgánov v rámci implementácie osi 4.

Vo významnej miere sa rôzni aj výklad predpisov EÚ a usmernení týkajúcich sa osi 4 na strane riadiacich orgánov. Vážnym problémom pre niektoré MASF sú ťažkosti pri zabezpečovaní spolufinancovania z verejných zdrojov. Okrem toho v dôsledku hospodárskej krízy čelili ťažkostiam aj súkromní predkladatelia projektov v súvislosti so zabezpečením

spolufinancovania projektov. Aj keď v tejto fáze programového obdobia nie sú k dispozícii žiadne súhrnné údaje, z viacerých príkladov je zrejmý potenciál osi 4 zvyšovať zamestnanosť.

Výsledky na základe realizácie osi 4 – príklady vytvárania pracovných miest a príjmov v rámci prebiehajúcich projektov

- Rybárska turistika (Francúzsko): Už tri roky miestni aktéri z miestnej akčnej skupiny v departemente Var vyvíjajú úsilie na podporu rybárskej turistiky v tejto oblasti. V rokoch 2009 a 2010 malo spolu 12 plavidiel vybavenie a schválenie na účely výkonu činností v oblasti rybárskej turistiky. Zainteresovaní rybári zaznamenali v dňoch, keď dopravovali turistov na more (zatiaľ čo lovili oveľa menej ako počas bežného rybolovného dňa), dodatočné príjmy v rozmedzí 30 % až 70 %.
- „Ryby priamo z lode“ (Nemecko) Tento projekt umožňuje rybárom predávať čas úlovkov priamo konečným spotrebiteľom prostredníctvom webovej stránky, na ktorej môžu vidieť, aké čerstvé ryby budú k dispozícii, kedy a kde. 11 rybárskych spoločností, ktoré sa zúčastňujú na tomto projekte, dosahuje výrazne vyššie ceny prostredníctvom priameho predaja a vlastného marketingu v porovnaní s veľkoobchodom.
- 27 zberačov schránkovcov v Galícii (Španielsko) si môže udržať pracovné miesta vďaka pomoci, ktorú dostávajú pri vývoji nových výrobkov a ich uvádzaní na trh, a tým aj pri vytváraní dodatočného príjmu
- 6 zdravotne postihnutých rybárov sa vďaka projektu v rámci osi 4 vrátilo na svoje pracovisko v Charente Maritime (Francúzsko). V rámci tohto projektu sa plánuje zriadenie ďalších 60 pracovných miest pre rybárov so zdravotným postihnutím.
- V rámci realizácie osi 4 sa vytvorilo ďalších 6 pracovných miest v miestnej rybárskej reštaurácii sídliacej v historickej budove. Reštaurácia je multifunkčným pracovným priestorom - organizujú sa v nej hodiny varenia, výstavy a rôzne podujatia (Holandsko, Urk).
- Na základe projektu osi 4 sa vytvoril mikropodnik zamestnávajúci 4 ľudí, ktorý sa zaoberá vývojom inovatívnych potravinárskych výrobkov z morských rias a ktorý dosahuje ročný obrát vo výške viac ako 1 500 000 EUR. (Dánsko, Severné Jutsko)
- Vďaka podpore logistického centra v meste Kuusamo, v ktorom sa nachádza stredisko na prekládku a spracovanie úlovkov miestnych rybárov, sa vytvorilo 6 nových pracovných miest v rybárskych spoločnostiach a 2 nové pracovné miesta v spracovateľskom odvetví. (Fínsko, Severná Ostrobotnia)
- Podarilo sa vytvoriť jedno dodatočné pracovné miesto vďaka podpore spoločnosti zaoberajúcej sa akvakultúrou, a to pri výrobe rybiej múčky z miestneho odpadu z rýb (náklady na rybiu múčku sa znížili o 50 % s úsporou 20 000 EUR ročne). (Andalúzia, Španielsko)

5. FINANČNÉ PLNENIE V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH

TABUĽKA: FINANČNÉ PLNENIE KONVERGENČNÉHO A NEKONVERGENČNÉHO CIEĽA

Krajina		Rozhodnuté a	Viazané b	Vyplatené c	% (b) / (a)	% (c) / (a)
Belgicko	Obdobie 2007 – 2013	26 261 648,00	17 205 799,00	11 243 909,00	65,52%	42,81%
	Rozpočtový rok: 2011	4 412 449,00	4 412 449,00	7 567 279,00		
Bulharská republika	Obdobie 2007 – 2013	75 876 747,00	47 107 496,00	15 625 873,19	62,08%	20,59%
	Rozpočtový rok: 2011	13 084 212,00	13 084 212,00	4 424 514,08		
Česká republika	Obdobie 2007 – 2013	27 106 675,00	18 492 712,00	14 758 064,92	68,22%	54,44%
	Rozpočtový rok: 2011	4 043 811,00	4 043 811,00	7 671 187,19		
Dánsko	Obdobie 2007 – 2013	133 675 169,00	93 573 369,00	65 434 024,70	70,00%	48,95%
	Rozpočtový rok: 2011	19 463 114,00	19 463 114,00	20 580 026,46		
Nemecko	Obdobie 2007 – 2013	149 121 176,00	103 720 590,00	60 355 018,91	69,55%	40,47%
	Rozpočtový rok: 2011	22 443 794,00	22 443 794,00	12 931 618,46		
Estónsko	Obdobie 2007 – 2013	84 568 039,00	54 878 609,00	30 975 023,79	64,89%	36,63%
	Rozpočtový rok: 2011	12 995 534,00	12 995 534,00	10 777 597,65		
Írsko	Obdobie 2007 – 2013	42 266 603,00	27 691 739,00	20 590 159,00	65,52%	48,71%
	Rozpočtový rok: 2011	7 101 580,00	7 101 580,00	0,00		
Grécko	Obdobie 2007 – 2013	207 832 237,00	149 533 189,00	67 985 280,18	71,95%	32,71%
	Rozpočtový rok: 2011	29 514 336,00	29 514 336,00	35 990 929,01		
Španielsko	Obdobie 2007 – 2013	1 131 890 912,00	803 995 016,00	404 470 852,66	71,03%	35,73%
	Rozpočtový rok: 2011	162 654 289,00	162 654 289,00	118 436 927,74		
Francúzsko	Obdobie 2007 – 2013	215 686 616,00	150 871 906,00	87 774 969,38	69,95%	40,70%

	Rozpočtový rok: 2011	31 457 343,00	31 457 343,00	13 506 474,71		
Taliansko	Obdobie 2007 – 2013	424 342 854,00	297 930 059,00	163 479 766,46	70,21%	38,53%
	Rozpočtový rok: 2011	61 620 807,00	61 620 807,00	59 235 210,54		
Cyprus	Obdobie 2007 – 2013	19 724 418,00	13 807 204,00	13 278 025,78	70,00%	67,32%
	Rozpočtový rok: 2011	2 871 876,00	2 871 876,00	4 367 980,79		
Lotyšsko	Obdobie 2007 – 2013	125 015 563,00	81 747 415,00	65 170 045,47	65,39%	52,13%
	Rozpočtový rok: 2011	19 243 706,00	19 243 706,00	25 474 344,28		
Litva	Obdobie 2007 – 2013	54 713 408,00	36 709 949,00	23 120 863,91	67,09%	42,26%
	Rozpočtový rok: 2011	8 161 553,00	8 161 553,00	4 675 239,50		
Luxembursko	Obdobie 2007 – 2013	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00%
	Rozpočtový rok: 2011	0,00	0,00	0,00		
Maďarsko	Obdobie 2007 – 2013	34 769 572,00	21 987 859,00	12 865 081,83	63,24%	37,00%
	Rozpočtový rok: 2011	5 952 501,00	5 952 501,00	7 190 107,83		
Malta	Obdobie 2007 – 2013	8 372 329,00	5 300 916,00	2 126 063,75	63,31%	25,39%
	Rozpočtový rok: 2011	1 271 388,00	1 271 388,00	953 937,69		
Holandsko	Obdobie 2007 – 2013	48 578 417,00	34 005 165,00	13 201 570,50	70,00%	27,18%
	Rozpočtový rok: 2011	7 073 021,00	7 073 021,00	1 553 560,32		
Rakúsko	Obdobie 2007 – 2013	5 259 318,00	3 692 103,00	3 645 455,55	70,20%	69,31%
	Rozpočtový rok: 2011	763 814,00	763 814,00	753 548,00		
Poľsko	Obdobie 2007 – 2013	734 092 574,00	483 677 649,00	211 027 766,33	65,89%	28,75%
	Rozpočtový rok: 2011	121 944 858,00	121 944 858,00	71 086 296,54		
Portugalsko	Obdobie 2007 – 2013	246 485 249,00	173 238 515,00	83 595 336,48	70,28%	33,91%
	Rozpočtový rok: 2011	35 759	35 759	19 208		

	2011	773,00	773,00	344,06		
Rumunsko	Obdobie 2007 – 2013	230 645 644,00	143 020 768,00	32 299 988,49	62,01%	14,00%
	Rozpočtový rok: 2011	39 257 052,00	39 257 052,00	0,00		
Slovinsko	Obdobie 2007 – 2013	21 640 283,00	15 269 905,00	5 751 652,52	70,56%	26,58%
	Rozpočtový rok: 2011	3 515 536,00	3 515 536,00	2 722 012,90		
Slovenská republika	Obdobie 2007 – 2013	13 123 309,00	8 607 829,00	5 170 176,35	65,59%	39,40%
	Rozpočtový rok: 2011	1 782 386,00	1 782 386,00	1 257 371,92		
Fínsko	Obdobie 2007 – 2013	39 448 827,00	27 614 400,00	16 427 458,77	70,00%	41,64%
	Rozpočtový rok: 2011	5 743 752,00	5 743 752,00	5 039 613,94		
Švédsko	Obdobie 2007 – 2013	54 664 803,00	38 265 669,00	24 999 874,53	70,00%	45,73%
	Rozpočtový rok: 2011	7 959 199,00	7 959 199,00	5 505 285,77		
Spojené kráľovstvo	Obdobie 2007 – 2013	137 827 889,00	90 707 217,00	19 295 904,46	65,81%	14,00%
	Rozpočtový rok: 2011	23 112 801,00	23 112 801,00	0,00		
Spolu	Obdobie 2007 – 2013	4 292 990 279,00	2 942 653 047,00	1 474 668 206,91	68,55%	34,35%
	Rozpočtový rok: 2011	653 204 485,00	653 204 485,00	440 909 408,38		